

Kaderbrief 2027-2030

Samen werken aan *'Een mooi leven in Leudal'*

Inleiding

Voor u ligt de kaderbrief 2026-2029. De kadernota of kaderbrief is een bestuurlijk document waarin het college van burgemeester en wethouders de financiële en beleidsmatige uitgangspunten voor de komende begroting vastlegt. De kaderbrief vormt daarmee de basis voor het opstellen van de begroting en meerjarenraming voor het volgende jaar en is het startpunt van de nieuwe planning & control cyclus. Door de gemeenteraadsverkiezingen in het jaar 2026 en het daaropvolgende proces van coalitievorming, is er een Kaderbrief opgesteld in plaats van een Kadernota. In deze kaderbrief informeren wij u over de verschillende externe ontwikkelingen en de financiële uitgangspunten die de basis vormen voor het opstellen van de Begroting 2027-2030.

Het meerjarenperspectief van de gemeente laat zien dat de financiële ruimte vanaf 2028 verder en structureel onder druk komt te staan. Stijgende loon- en prijsontwikkelingen, in combinatie met afnemende rijksmiddelen, zorgen voor een toenemende spanning binnen de begroting. Dit vraagt om een behoedzame en realistische benadering bij het maken van financiële en beleidsmatige keuzes. Het is daarom van belang tijdig te anticiperen op ontwikkelingen en blijvend scherp te sturen op prioriteiten, zodat de gemeente ook op langere termijn financieel wendbaar en weerbaar blijft.

Bij het opstellen van de begroting 2027-2030 is een integrale afweging noodzakelijk tussen financiële mogelijkheden, beleidsmatige keuzes en uitvoerbaarheid. Gezien de structurele druk op het meerjarenperspectief vanaf 2028 zijn scherpe keuzes onvermijdelijk. Dit vraagt om duidelijke prioritering, een zorgvuldige fasering van investeringen en een kritische beoordeling van plannen op haalbaarheid en maatschappelijke meerwaarde. Alleen op die manier blijft de financiële positie van de gemeente beheersbaar.

Ontwikkelingen

De wereld om ons heen verandert in hoog tempo. Deze veranderingen hebben direct of indirect invloed op onze gemeente. Denk hierbij bijvoorbeeld aan wijzigende wet- en regelgeving op zowel Europees als nationaal niveau, de energietransitie en klimaatakkoord, de energiecrisis als gevolg van oorlog. Tevens is er voor de jaren na 2027 nog geen structurele oplossing voor de gemeentefinanciën. Het rijk stelt vanaf 2028 geen extra geld beschikbaar. Gemeenten moeten rekening houden met een mogelijk tekort. Daarnaast zijn er ontwikkelingen binnen het gemeentefonds die grote gevolgen kunnen hebben. De herijking van het gemeentefonds speelt al een aantal jaren. De Raad voor het Openbaar Bestuur heeft op veel wijzigingen negatief geadviseerd. Het Rijk heeft aangekondigd dat de hulp bij de huishouding vanaf 2029 niet meer onder de WMO valt. Dit zal leiden tot een korting in het gemeentefonds. Wel blijven de gemeenten verantwoordelijk om dit te regelen voor inwoners die dit niet zelf kunnen uitvoeren. Hoe en of gemeenten hiervoor worden gecompenseerd wordt hopelijk in de meicirculaire 2026 duidelijk.

Ook lokaal zijn er ontwikkelingen die grote invloed hebben op de begroting. De beheerplannen worden geactualiseerd, waaronder die voor groen en wegen, civieltechnische kunstwerken, openbare verlichting en riolering. De vervangingsinvesteringen die hieruit voortvloeien zorgen voor structureel hogere kapitaallasten, in de vorm van afschrijvingen en rentekosten. Voor wegen moet rekening gehouden worden met een toekomstige piek in de vervangingen. Ook de uitvoering van het vastgestelde IHP en het accommodatiebeleid dragen bij aan een verdere stijging van deze kapitaal- en beheerslasten. Het accommodatiebeleid moet nog financieel vertaald worden, zowel voor de maximale groeiruimte als ook voor het structurele uitvoeringsbudget en personele capaciteit .

Financiële uitgangspunten

Jaarlijks hanteren we een aantal gebruikelijke uitgangspunten in de voorbereiding voor de programmabegroting 2027-2030. De programmabegroting wordt samengesteld conform de richtlijnen van de provincie Limburg en het Besluit Begroten Verantwoorden (BBV).

Uitgangspunten:

- De begroting wordt opgesteld aan de hand van de huidige programmastructuur op taakvelden.
- We volgen alle richtlijnen die voortvloeien uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), het gemeentelijk toezichtkader of andere wet- en regelgeving.
- De opmerkingen uit de begrotingscirculaire 2027 van de provincie worden verwerkt in de begroting 2027-2030.
- De stand van de kaderbrief gaat uit van de begrotingsruimte na 1e raadsrapportage 2026.
- Mutaties van verbonden partijen die van invloed zijn op de begrotingsruimte worden gemuteerd voor de primitieve begroting 2027-2030.
- 100% kostendekkendheid van leges en heffingen, zodat de kosten bij de gebruiker liggen.
- De sinds 2025 in de begroting opgenomen meerjarige gevolgen van indexatie en CAO-ontwikkelingen worden meegenomen om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de impact van deze toekomstige ontwikkelingen.
- De meicirculaire Gemeentefonds 2026 wordt verwerkt in de primitieve begroting 2027-2030.
- Alle wijzingen die betrekking hebben op nieuw beleid worden niet opgenomen in deze kaderbrief omdat deze vanuit het nog op te stellen coalitieakkoord dienen te worden aangevuld. Op het moment dat het nieuwe coalitieakkoord definitief bekend is, zal dit uitgewerkt moeten worden in de begroting 2027-2030.

We streven naar:

- Een evenwichtige financieel sluitende begroting 2027-2030 waarin de structurele lasten gedekt worden door structurele baten en dat ramingen realistisch zijn.
- Een begroting die financieel duurzaam, dynamisch en bestendig is. Duurzaam, zodat structurele lasten en baten langdurig in balans blijven. Dynamisch om financiële ruimte te bieden voor ambities en om in te spelen op gewijzigde omstandigheden. Bestendig om over een buffer te beschikken om onvoorziene tegenvallers op te kunnen vangen.

Meerjarige doorkijk begrotingsruimte 2026-2034

In de onderstaande tabel wordt een prognose weergegeven van het begrotingssaldo vanaf 2026.

Doorkijk 2034	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Saldo begroting 2026	2.757.981	990.648	-3.078.150	-2.900.340	-2.900.340				
Bijstellingen t/m 1e Rarap	531.359	24.902	-299.974	-273.255	-327.036				
Bijstellingen 1e Rarap 2026	-1.003.010	370.769	-138.861	-808.236	2.185.036				
Saldo tot 1 mei 2026	2.286.330	1.386.319	-3.516.985	-3.981.831	-1.042.340	-1.042.340	-1.042.340	-1.042.340	-1.042.340
Gemeentefonds obv 4 jaar						1.363.000	2.748.000	4.157.000	5.589.000
Afschrijvingen MIP 2030 e.v					-2.510.924	-2.739.815	-3.082.308	-3.272.612	-3.355.683
CAO indexatie 2,5%					-615.000	-1.246.000	-1.892.000	-2.554.000	-3.237.000
Index 2,0%					-3.099.000	-3.161.000	-3.225.000	-3.290.000	-3.356.000
Rentelasten investeringen 3,4%					-1.890.000	-2.165.000	-2.549.000	-2.710.000	-2.947.000
Saldo incl. Risico's	2.286.330	1.386.319	-3.516.985	-3.981.831	-9.157.264	-8.991.155	-9.042.648	-8.711.952	-8.349.023
Kosten onbekend:									
Accommodatiebeleid Financieel	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
Actualisatie beheerplannen		PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
Kapitaallasten nieuw Zwembad			PM	PM	PM	PM	PM	PM	PM
Sloopkosten IHP						PM	PM	PM	PM

Het saldo van de primitieve begroting 2026-2029 is weergegeven inclusief de nog niet volledig aangepaste jaarschijf 2030 (dit gebeurt bij de begroting 2027-2030). Vervolgens zijn de bijstellingen tot en met de 1^e Raadsrapportage 2026 verwerkt inclusief de inkomsten uit het gemeentefonds voor 2030 (decembercirculaire 2025). De regel "Saldo tot 1 mei 2026" is het begrotingssaldo dat nu in het systeem staat. De jaren 2030 en verder zijn dus nog niet volledig en laten nog een vertekend beeld zien. Om inzicht te krijgen in deze jaren hebben we een prognose opgesteld.

In deze prognose is gerekend met de gemiddelde groei van het gemeentefonds over de laatste vier jaar. Ook zijn de kapitaallasten van het MIP van de begroting 2026 verwerkt voor de jaren vanaf 2030. De bij de investeringen behorende rentekosten zijn op basis van de rente op 1 mei 2026 (3,4%) berekend. Op dit moment zijn de rentepercentages zeer veranderlijk en is het bijna onmogelijk om deze voor de toekomst in te schatten. Voor zowel de CAO (2,5% jaarlijks) als de prijsindex (2% jaarlijks) is een bedrag in de prognose meegenomen. Nu deze kosten zijn meegenomen laat het resultaat vanaf 2030 een structureel negatief saldo zien van ongeveer € 9 miljoen. Dit is exclusief aanstaande ontwikkelingen, waarvan de financiële impact nog niet duidelijk is, zoals het accommodatiebeleid, de actualisatie van de beheerplannen, de kapitaallasten van het nieuwe zwembad en actualisatie van het IHP. Omdat over deze ontwikkelingen nog nadere besluitvorming dient plaats te vinden.

Meerjarige doorkijk reserves 2027-2030

Bedragen * € 1.000	Eind 2026	Eind 2030
Algemene reserve	26.266	14.611
Geblokkeerde reserve	9.886	9.208
Dekkingsreserves	34.273	29.045
Egalisatiereserves	24.332	23.879
Technische reserves	143	36
Totaal	94.900	76.779

Ook in onze Algemene reserve zien we een forse daling tussen 2026 en 2030. Dit wordt o.a. veroorzaakt door de keuze in de begroting 2025-2028 om reserves te vormen voor o.a. een deel van het IHP. Het weerstandsvermogen daalt. Onder strikte voorwaarden staat de Provincie het toe om maximaal 10% van het surplus van de algemene reserve in te zetten voor structurele dekking. Het surplus is het deel dat niet nodig is voor het afdekken van de risico's. Eén van de voorwaarden is dat de weerstandsratio, de beschikbare weerstandscapaciteit in de Algemene reserve gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit van de risico's, hoger dan 1,5 blijft (zoals door de raad vastgesteld in de Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen 2025). Ten tijde van de Jaarrekening 2025 betekent dit dat de weerstandscapaciteit minimaal € 5,8 miljoen moet zijn, naast de reeds voorziene onttrekkingen aan de Algemene reserve. Het inzetten van het surplus is daarmee eindig.